

N:o 189.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående kapitalökning för egnahemslånefonden; gifven Stockholms slott den 24 mars 1911.

Under återopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att

dels till ökning af egnahemslånefondens kapital för år 1912 anvisa ett anslag af 5,000,000 kronor att utgå af lånemedel,

dels ock besluta, att af inflytande räntor å de från fonden utlämnade lån skall från och med samma år det belopp, som må återstå, sedan fondens driftkostnader blifvit från räntorna bestridda, tillföras statsverket.

Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,

enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Oskar Nylander.

*Utdrag af protokollet öfver jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
24 mars 1911.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve TAUBE,
Statsråden: PETERSSON,
              HEDERSTIERNA,
              SWARTZ,
              greve HAMILTON,
              MALM,
              LINDSTRÖM,
              NYLANDER,
              VON SYDOW,
              VON KRUSENSTIERNA.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Nylander, anförde.
Med bifall i hufvudsak till hvad Kungl. Maj:t i nådig proposition föreslagit angående lån af statsmedel för beredande af tillfälle för arbetare att på landsbygden förvärfva egna hem, medgif Riksdagen, enligt underdånig skrifvelse den 14 maj 1904, att under åren 1905—1909 finge af Kungl. Maj:t disponeras högst 10,000,000 kronor att såsom statslån tilldelas de hushållningssällskap samt för ändamålet särskildt bildade aktiebolag och föreningar (låneförmedlare), hvilka ville genom utlämnande af egnahemslån bereda mindre bemedlade arbetare tillfälle att på landsbygden förvärfva egna hem, samt bemyndigade riksgäldskontoret att under nämnda år tillhandahålla statskontoret högst

10,000,000 kronor för bildande af en egnahemslånefond att för ofvan angifna ändamål användas.

Enligt underdånig skrifvelse den 28 maj 1908 medgaf Riksdagen, uppå nådig proposition, att till egnahemslånefonden finge under hvart och ett af åren 1910—1913 ingå de till statskontoret inflytande ränte- och kapitalbetalningar å från fonden utlämnade lån. Tillika bemyndigades riksgäldskontoret att, på rekvisition i mån af behof, till egnahemslånefonden öfverlämna ej mindre för år 1908, utöfver hvad Riksdagens år 1904 fattade beslut angående egnahemslånefonden föranledde, ett belopp af högst 800,000 kronor, än äfven för hvart och ett af åren 1909—1913 medel till så stort belopp, som funnes erforderligt för att tillsammans med till fonden inflytande ränte- och kapitalbetalningar å utlämnade lån samt andra fonden tillhöriga medel *såväl* bestrida den fonden åliggande utgift till godtgörelse åt riksgäldskontoret för den räntekostnad, som genom medels öfverlämnande till fonden för riksgäldskontoret förorsakades, och, under år 1909, bidrag till låneförmedlare för betäckande af för dem genom lånerörelsen uppkommande kostnader och möjliga förluster, motsvarande för hvarje låneförmedlare en half procent af den ej till betalning förfallna kapitalskuld, hvori låneförmedlaren på grund af från fonden utbekomna statslån vid samma års början häftat, *som ock* tillgodose ett årligt lånebehof af 5 miljoner kronor.

I samband därmed fastställdes genom nådiga kungörelsen den 13 juni 1908 förändrade allmänna villkor och bestämmelser för den af staten utöfvade egnahemslånerörelse.

Såsom af det föregående framgår, utgingo förvaltningsbidragen att börja med af fondens medel. Men vid 1909 och 1910 årens riksdagar uppfördes särskilda anslag på extra stat för detta ändamål.

Fondens behållning uppgick vid 1909 års slut till 15,162,902 kronor 40 öre, och dess skuld till riksgäldskontoret till 15,350,359 kronor 10 öre, hvadan fonden utvisade en brist af 187,456 kronor 70 öre.

Enligt de af Eders Kungl. Maj:t genom beslut den 30 december 1910 godkända grunder för förändrad uppställning af riksstaten skall nu fondens räntaafkastning med afdrag af dess driftkostnader beräknas i riksstaten och därmed tillföras statsregleringsfonden, under det att den kapitalförstärkning, som i och för utlåningen är erforderlig, skall uppföras i riksstaten som utgift till kapitalökning och tillföras egnahemslånefonden från statsregleringsfonden. Rântegodtgörelsen från fonden till riksgäldskontoret skall upphöra, under det att riksgäldskontoret skall erhålla medel till förräntningen från det å riksstaten uppförda

förslagsanslaget till räntor å statsskulden i sin helhet. Tillika skall det statens kapital, som är i fonden nedlagdt, bokföras som dess tillgång.

De räntor, som skola för fonden debiteras, hafva i statskontoret beräknats för år 1912 uppgå till omkring 950,000 kronor. I fråga om fondens driftkostnader tillåter jag mig erinra, hurusom jag den 13 januari 1911, vid föredragning af frågan om kapitalökning år 1912 för, bland annat ifrågavarande fond, för Eders Kungl. Maj:t anmält, att enligt verkställd beräkning skulle för år 1912 erfordras ett belopp af 110,000 kronor till gäldande af förvaltningsbidrag till egnahemslåneförmedlare. I anslutning härtill upptogs också vid beräkningen af statsverkets inkomster afkastningen år 1912 af egnahemslånefonden till 840,000 kronor. Med afseende å fondens förenämnda driftkostnader kommer jag att senare denna dag hemställa om nådig proposition till Riksdagen angående anvisande af anslag för täckande af förenämnda förvaltningsbidrag åt egnahemslåneförmedlare år 1912.

Enligt Riksdagens åberopade underdåniga skrifvelse den 28 maj 1908 har, såsom redan är omförmäldt, medgifvits, att från fonden unge under år 1912 utlämnas lån till ett sammanlagdt belopp af 5,000,000 kronor.

De bestämmelser, som meddelats dels om läggandet till fondens kapital af de till statskontoret inflytande annuiteterna å från fonden utlämnade egnahemslån, i den mån dessa annuiteter utgöras af räutebetalningar, dels om fyllnadsmedels tillhandahållande från riksgäldskontoret till egnahemslånefonden äfvensom om räutebetalning till riksgäldskontoret, torde böra, för så vidt de afse tiden från och med år 1912, i och med den föreslagna budgetreformens godkännande anses förfallna; och får jag alltså, i anslutning till mitt anförande till statsrådsprotokollet den 13 januari 1911 ifråga om framställning till Riksdagen beträffande kapitalökning åt, bland annat, nu ifrågavarande lånefond, hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen att

dels till ökning af egnahemslånefondens kapital för år 1912 anvisa ett anslag af 5,000,000 kronor att utgå af lånemedel,

dels ock besluta, att af inflytande räntor å de från fonden utlämnade lån skall från och med samma år det belopp, som må återstå, sedan fondens driftkostnader blifvit från räntorna bestridda, tillföras statsverket.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna nådigt

bifall och förordnade, att proposition i ämnet af den lydelse, bilaga . . . till detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen aflåtas.

Vid protokollet:

Carl Mörner.
